

خپریدل: عمومي

۱۰ اګست ۲۰۱۷

اصل: انګلیسي

عمومي اسامبله

امنیت شورا

د امنیت شورا
دوه اويايم کالعمومي اسامبله
دوه اويايمه ناسته
د اجنډا ۳۹ ماده*
د افغانستان حالت

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (يوناما) د ستراتيژيکي بيا کتنې په اړه ځانګړی

راپور

د عمومي منشي راپور

لومړی: پيژندنه

۱. اوسنی راپور د امنیت شورا د ۲۳۴۴ (۲۰۱۷) پریکړه لیک د ۷ پاراګراف سره سم، وړاندې کيږي، په کوم کې چې شورا له ما څخه غوښتي و چې د ماموریت د اغیزمنتوب او ګټورتوب د ارزونې په موخه د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (يوناما) ستراتيژيکه بيا کتنه ترسره کړم، خو د ملګرو ملتونو اړوندو ادارو ترمنځ د غوره همغږۍ د يقيني کولو لپاره د کار له ویش څخه پوره ګټه واخيستل شي. دغه راپور د ماموریت د ژورې بيا کتنې پر بنسټ د سپارل شويو دندو، لومړيتوبونو او د يوناما تنظيمونې په تړاو د ستراتيژيکي بيا کتنې او زما سپارښتنې رانغاړي.

۲. د ستراتيژيکي بيا کتنې ټيم، چې مشري يې د عراق لپاره زما د ځانګړي استازي له خوا کيده، د ۲۰۱۷ په مئ او د جون په لومړيو کې په افغانستان او نيويارک کې د ولسمشر، اجرائيه رييس، د کابينې د غړو، د پارلمان او سياسي ګوندونو د کلیدي غړو، د مدني ټولني د سازمانونو، د ښځو د ډلو او د ډيپلوماتيکي او مرستندويه ټولني، د ملګرو ملتونو د ادارو، بسپنو او پروګرامونو او نادولتي سازمانونو د استازو په ګډون، له زيات شمير شريکبانو سره وکتل. دغې بيا کتنې همدارنګه په ۲۰۱۲ کال کې ترسره شوې جامع بيا کتنه (A/66/728-S/2012/133 وګورئ)، او د هغه راوروسته د کلونو په ترڅ کې داخلي ارزونې او د ملګرو ملتونو په اړه د بيا کتنې د درې اړخيز کميسيون وروستی راپور (S/2015/713 وګورئ) چې د ۲۰۱۵ په سپتمبر کې د امنیت شورا ته وړاندې شوی، په پام کې نيولي. په پای کې، په دغه راپور کې د ۲۰۱۷ کال د جون پر ۱۴ له کابل څخه زما شخصي کتنه، چېرې چې ما د افغانستان له ولسمشر اشرف غني او اجرائيه رييس عبد الله عبد الله، او دغه راز د يوناما له لوړ پوړي مشرتابه او د جګړې له امله له بېخايه شويو وګړو سره وليدل، منعکس شوی.

۳. له دغې ستراتيژيکي بيا کتنې راولاړيدونکې سپارښتنې د ۲۰۲۰ تر پایه د ملګرو ملتونو د شتون او ښکيلتيا د چمتوالي لپاره تنظيم شوي، هغه زماني موده کومه چې په ۲۰۱۶ کال کې د بروکسل او وارسا په سرمشريزو کې د

مالي او نظامي مرستو لپاره ټاکل شوي ، چې له دې لارې به په افغانستان کې له همغږي شوي نړيوال گډون او شتون سره مرسته کوي. بايد د دې يادونه وکړم ، سره له دې چې سپارښتنې په افغانستان پورې مشخصې دي او د وضعیت او د يوناما د رول تر ژورې کتنې وروسته رامنځ ته شوي ، په اوسنيو نړيوالو شرايطو کې د ملگرو ملتونو د شتون لپاره زما له پراخ ليد لوري سره په سمون کې دي. په ځانگړي ډول ، دغه سپارښتنې د سولې جوړونې د يوه پراخ درک پر بنسټ ، چې پر سياسي فکتورونو ، چې اقتصادي ، ټولنيز او سازماني هغه رانغاړي ، ټينگار کوي ، د جگړې د مخنيوي او د سولې ساتلو پر لومړيتوب تاکيد کوي. دغه سپارښتنې همدارنگه د سولې د عملياتو په اړه د لورې کچې د خپلواک پلاوي له سپارښتنو (A/70/95-S/2015/446 وگورئ) او په تعقيب يې د پخواني سرمشري د (A/70/357-S/2015/682) راپور له تطبيق کوم چې د ملگرو ملتونو په کورنۍ کې د هڅو پر يووالي ټينگار کوي او زما له شخصي هوډ سره چې ملگري ملتونه دې په لا زياته همغږي شوي او موثرې لارې د غړو دولتونو لپاره د يوه سيستم په څير چارې ترسره کړي ، په سمون کې دي.

دويم: مخينه

۴. په ۲۰۰۲ کال کې د يوناما له تاسيس راهيسې ، د ماموريت نقش د انتقالي پروسې لپاره د ده د رول له لارې تعريف شوی ، چې په افغانستان کې د دايمي حکومتي ادارو تر بيا جوړونې پورې په موقتو هوکړه لیکونو کې په ډاگه شوي ، کوم چې د ۲۰۰۱ کال په ډسمبر کې د جرمني په بن بنار کې لاسليک شوي ، او دغه راز د بن تړون په نامه پيژندل کيږي. د دغه تړون تطبيق تر جگړې وروسته حالت ته پر ليرد متمرکز و ، چې وسله وال مخالفت تر يوه بريده د سولې او سوکالي د ترلاسه کولو په وړاندې د جدي ځنډ په څير گڼل کيده. تر دغې پيښې په را وروستيو کلونو کې ، د اساسي قانون تصويب ، د بشري حقونو او مدني ازاديو لپاره پراخ حمايت او ساتنه ، د ولسمشرۍ او ولسي جرگې لپاره ډيموکراتيکې ټاکنې او د دولتي ادارو جوړونه او زياتيدونکي موثريت تر سترگو شول. له دغو ټولو پروسو سره د يوناما له خوا په بشپړ ډول ملاتړ کيده. په دغو ډگرونو کې له پرمختگ سره سره ، د طالبانو په مشرۍ ياغيټوب مخ په زياتيدو شو ، په تېره بيا تر ۲۰۰۶ کال را وروسته. د دې مخينې خلاف ، افغانستان په ۲۰۱۴ کال کې له يوه منتخب ولسمشر و بل ته د واک د سوله ييز ليرد او د نړيوالو نظامي ځواکونو څخه چې مشري يې د ناټو له خوا کيده ، افغان ملي دفاعي او امنيتي ځواکونو ته د امنيتي مسووليتونو په ليرد سره يوه نوي پړاو ته داخل شو.

۵. په افغانستان کې د وضعیت په بدليدو سره د يوناما نقش زيات شو او د ماموريت اختيارات او د فعاليتونو کچه لا پسې پراخ شول. د پراخيدو تر پړاو را وروسته ، د ماموريت تشکيل د ۲۰۱۱ کال را په ديخوا مخ په کميدو شو. د افغانستان د حاکميت او د دې په منلو سره چې افغان دولتي ادارو د ظرفيت تر لاسه کول جاري ساتلي ، يوناما په زياتيدونکي ډول د دولتي ادارو له لومړيتوبونو سره سم حمايت کوونکي رول لوبولی. د واقعي او پام وړ پرمختگ سره سره ، افغان دولت لا اوس هم په پراخه کچه په مالي او امنيتي برخو کې پر نړيوالې ټولنې متکي دی. د دولت له ۶۰ سلنې څخه زياته بودجه د بهرنيو مرستندويانو له خوا تمويليږي ، او له دې سره سره چې بې شميره منابع پر اداره جوړونې لگول شوي ، خو داسې ښکاري چې د ناورين په شيبو کې افغان ادارې د سترو کتو او خواوو ترمنځ چې د تاوتریخوالي خپلواک ظرفيتونه لري ، په جوړجاړي کولو کې په کافي اندازه اغيزناکې نه دي.

۶. دغه داخلي سياسي سيالۍ په داسې شرايطو کې ترسره کيږي ، په کومو کې چې د دولت مشروعيت د طالبانو د ياغيټوب له خوا ننګول شوی. د بن هوکړه لیک د تطبيق په لومړيو کلونو کې ، داسې اټکل کيده چې

ياغيټوب به کنترول يا له منځه یورل شي ، خو وروستيو پېښو د دغه اټکل خلاف بل څه ثابت کړل . نو له همدې امله سياسي حل اړين دی . د دغې موخې د تر لاسه کولو لپاره په نورو څو کلونو کې د خبرو اترو پيلولو هڅې شوي ، خو تر اوسه يې د پام وړ زور نه دی اخیستی .

۷. دا هغه عمومي چاپيريال دی ، په کوم کې چې اوس مهال ملګري ملتونه فعاليت کوي ، چې دغه حالت د هغو ترمخ چې د اساسي قانون نظم مني د نازک سياسي توافق او د هغو ترمخ چې دغه نظم نه مني د زياتيدونکي تاوتریخجن او دوامدار ياغيټوب سره مل و . د دغو چارو د ترسره کولو لپاره د خپلو فعاليتونو د بيا تنظيمولو غوښتنه کوي . زه په کلکه د دې سپارښتنه کوم چې په راتلونکو څو کلونو کې د ماموريت ستره موخه دا وي چې د ټولو هغو هڅو ملاتړ وکړي چې په افغانستان کې پاييدونکې سوله او ځان بساينه تر لاسه شي .

۸. دغه ستراتيژيکې بيا کتنې وضعیت ارزولي او په دې اړه يې سپارښتنې کړي چې يوناما او په پراخه کچه د ملګرو ملتونو سيستم څرنګه د سترې موخې تر لاسه کولو ته غبرګون وښايي : له ګاونډيو سره د ښو اړيکو درلودونکي يو با ثباته او ښيرازه افغانستان ، چېرې چې بشري حقونه خوندي وي او بنسټيز خدمتونو ټولو ته د لاس رسې وړ وي .

درېم: د ستراتيژيکې بيا کتنې سترې موندنې

۹. په افغانستان کې د اوسني وضعیت په اړه کلیدي ملاحظات کوم چې وروستی سپارښتنې رهنمايي کوي دا دي ، چې افغانستان له جګړې په وروسته حالت (post-conflict) کې نه دی ، چېرې چې بسيا ثبات موجود وي خو د ادارو پر جوړونه او د پرمختيا پر بنسټ ولاړو فعاليتونو تمرکز وشي ، بلکه هیواد اوس هم د جګړې په حالت کې دی چې د کموالی کم شمير نښې په ډاګه کوي . دا نه وايو چې پرمختګ نه دی شوی ، بلکې دا چې لا اوس هم د روانې جګړې د اغيزو له امله ننګول شوی ، کوم چې دغه راز د لاسته راوړنو پايښت هم ګواښي . دا مهمه ده خو په ډاګه شي چې د ادارو جوړول او پرمختيا کيدای شي په جګړه کې هم رامنځ ته شي ، خو د ملګرو ملتونو تمرکز اوس بايد هغه راز وي چې د دغه راپور په راتلونکو برخو کې په ډاګه شوی .

۱۰. افغانستان هم د پام وړ سياسي ، امنيتي ، ټولنيز-اقتصادي ، بشر پالنې او د بشري حقونو له ننګونو سره مخ دی . په داسې حال کې چې د عوايدو د راغونډولو په ګډون ستر اقتصادي شاخصونه ښه شوي ، خو د ښاري او کليوالي وګړو ترمخ يې وړلي زياته شوې . د وګړو زياتې ودې او چټک ښاريټوب تر ډيره د ښاري وګړو لپاره بې کاري رامنځ ته کړې ، ځوانان يې ګوښه کړي او د بنسټ پالنې لپاره د زمينې برابرولو پوتنسيال يې رامنځ ته کړي . زيات شمير ټولنيز فکتورونه د تسل وړ نه دي ، لکه د بې کاري زياتيدل ، لومړنيو زده کړو ، روغتيايي خدمتونو او عدالت ته نابرابر لاس رسې . د هغو وګړو شمير چې بشري مرستو ته اړتيا لري لوړ شوی . د ښځو د حقونو د ترويجونې او ګډون په برخو کې د پام وړ پرمختګونه ترسره شوي ، خو په افغانستان کې ښځې د هیواد په سياسي ، ټولنيز او اقتصادي ډګرونو کې له برابر فرصتونو نه دي برخمنې . اداري فساد په پراخه کچه هغه کلیدي فکتور ګڼل کيږي چې عامه باور او پر دولتي ادارو يې اعتبار کمزوری کړی چې په دې وسيله جګړې ته سونګ ټوکی برابر وي . له بل پلوه بهتر شوي احتساب او ښه حکومتولي به له ثبات او د سولې د راوستلو سره مرسته وکړي .

۱۱. د بن پروسي د وختي تطبيق ستره لاسته راوړنه د افغانستان لپاره پر يوه پرمختللي اساسي قانون او د اجرائيه او قضايي قواوو د مشروعيت لپاره د ټاکنو پر ترسره کولو هوکړه وه. په تيرو ټاکنو کې د درغليو د پراخو توروونو له امله د باور له منځه تلو سره سره، دا ملاحظه شوې چې نن ورځ د افغانانو ترمنځ د يوه قانوني نظام د درلودو پياوړې هيله شتون لري. د داخلي سياسي يووالي لپاره دا مهمه ده، چې د ولسي جرگې ټاکنې د مهال ویش سره سم په ۲۰۱۸ او ولسمشریزې ټاکنې په ۲۰۱۹ کې ترسره شي، او دا چې دواړه پروسي د افغان رایه اچوونکو له خوا د باور وړ وگڼل شي.

۱۲. د ملي يووالي حکومت، چې د ټاکنو د پایلو پر سر تر اختلاف وروسته په ۲۰۱۴ کال کې د يوې سياسي موافقې له لارې رامنځ ته شو، اوس هم تر فشار لاندې دی. د ۲۰۱۷ د مې د ۳۱ نېټې د مرگوني بريد او په تعقيب يې د لاريون کوونکو او امنيتي ځواکونو ترمنځ د تاوتریخجنو شخړو په څير امنيتي او سياسي پېښو د سياسي نخبگانو اختلاف زيات او د عمومي نارضايتي لامل شوې. دغه بريد همدارنگه د نړيوالو ډيپلوماتيکو او پرمختيايي کارمندانو د پام وړ کموالي لامل شو. عمومي نارضايتي د پراخو لاريونونو له لارې په زيات ډول په ډاگه شوه، چې د لاريونونو يې ثباتي ويره راپاروي. په داسې حال کې چې ولسمشر او اجرائيه رييس د ملي يووالي حکومت ته خپل ژمنتوب په ډاگه کړی، سياسي وضعيت فرقه يي توروونو چې زياتره له قومي هغو سره مله وي، تر راتلونکو پارلماني او ولسمشریزو ټاکنو مخکې زيات شوي.

۱۳. د افغان دولت او د حزب اسلامي گلبدین ډلې چې مشري يې د گلبدین حکمتيار له خوا کيږي او يو وخت د دولت سر سرخته وسله وال مخالف و، ترمنځ خبرې اترې او د تړون د يوې برخې پلي کيدل د لاسته راوړنې يوه نښه گڼل کيږي. که څه هم په سياسي صحنه کې د ښاغلي حکمتيار بيا راڅرگنديدو د يو شمير افغان سياسي فعالينو، او دغه راز د بشري حقونو او قومي اړخونو په اړه د مدني ټولني د استازو ترمنځ انديښنې زيږولي، خو د سولې دغه تړون د افغان مشرانو دا وړتيا په ډاگه کړه چې کولي شي داسې سختې پريکړې وکړي، چې د سولې لپاره اړينې وي.

۱۴. په تيرو څو کلونو کې په عام ډول امنيتي وضعيت خراب شوی، څرنگه چې تر يوه بريده طالبان د نفوذ په پيدا کولو توانيدلي او د هيواد پر يو شمير سيمو يې ولکه ټينگه کړې. په داسې حال کې چې ښايي د طالبانو ځينو استازو د سياسي حل اړتيا درک کړې وي، او نور يې داسې احساس کوي چې دوي په نظامي ډول برلاسي دي. د کشالې موجوده وضعيت يو ولاړ حالت ته ورته دی چې د ماتيدو په حال کې دی، چيرې چې طالبانو پر زياتو هغو سيمو خپله ولکه زياته کړې، پر کومو چې دوی د سيالي کولو توان لري او پر نورو سيمو يې د کنترول تقويه کول پيل کړي. په عراق او شام کې د اسلامي دولت - خراسان ولايت ډلې راپيدا کيدلو له پخوا يوه پيچلي وضعيت ته يو نوی خطرناک اړخ ور اضافه کړی، که څه هم نوموړې ډله د شمير له مخې په نسبي ډول لا اوس هم کمه ده. گڼ شمير تروريستي ډلې، چې زياتره يې سيمه ييز او نړيوال اهداف لري او زيات شمير يې بهرنيان دي، د ناتابتو اړيکو پر اساس له ځايي او نړيوالو جنايي شبکو سره کار کوي، افراطيت، نشه يي توکي او وسلې خپروي او د پولو په اوږدو کې تروريزم تمويولي. د اټکل له مخې په ۲۰۱۶ کال کې د آبيونو توليد له ۳ بيليونو څخه زيات ډالر جوړ کړی، چې زياتره يې له ياغيټوب سره مرسته کوي.

۱۵. افغان ملي دفاعي او امنيتي ځواکونه، د ناټو-د غوڅ ملاتړ ماموريت د سلاکارانو په ملاتړ اوس مهال د هيواد گڼ ميشته مرکزونه اداره کوي، خو په ليرې پرتو سيمو کې يې زياتې سيمې طالبانو ته پرېښي. په ملي دفاعي

ځواکونو کې له دندې څخه د تېښتې کچه په نا ثابت ډول لوړه ده ، چې مورال يې اغيزمن کوي. د افغان ملي دفاعي ځواکونو او د غوغ ملاتړ ماموريت له خوا اوس مهال يو څلور کلن پلان طرح شوی څو د ملي دفاعي ځواکونو د دې وړ کولو له لارې حالت بيرته عادي کړي ، چې وکولی شي په راتلونکو دوو کلونو کې د متقابل بريد د قاطعو عملياتو په ترسره کولو سره ځانونه وساتي. دغه کار د نړيوالې ټولنې دوامدار ملاتړ او د دولت پياوړې ارادې ته اړتيا لري.

۱۶. جگړه پر افغانانو په ځانگړي ډول ولسي وگړو د نه منلو وړ زيانونه اړوي. په ۲۰۱۶ کال کې ، يوناما له ۱۱۰۰۰ څخه زيات ملکي تلفات (۳۴۹۸ مړه) مستند کړي ، چې د تير کال په پرتله تر ټولو لوړ شمير دی او د ماشومانو په تلفاتو کې ۲۴ سلنه لوړوالی په ډاگه کوي. له ۶۰۰۰ څخه د زياتو مړينو او ۱۵۰۰۰ ژوبلو په درلودو سره ، ۲۰۱۶ کال د افغان امنيتي ځواکونو لپاره تر ټولو ناوړه کال او طالبان هم په ورته ډول له لوړ شمير تلفاتو څخه اغيزمن شوي. په ۲۰۱۶ کال کې د جگړې له امله نږدې ۶۵۰۰۰ وگړي په داخل کې بېخايه شوي ، په داسې حال کې چې له پاکستان او ايران څخه له ۶۲۰۰۰۰ څخه زيات کډوال او نا ثبت شوي اشخاص هيواد ته راستانه شوي. د ملکي تلفاتو له دوامدارې لورې کچې په تيره بيا د ښځو او ماشومانو ترمنځ او د پام وړ بېخايه کيدنې سره ، تر دې وخته په ۲۰۱۷ کال کې د هيواد په يو شمير برخو کې جگړه سخته شوې.

۱۷. له طالبانو سره د سولې د خبرو اترو په گډون د دولت او وسله والو مخالفينو ترمنځ د سولې مذاکرات په افغانستان کې د اوږدې خونړۍ جگړې پای ته رسولو يوازینی بديل دی. د ۲۰۱۷ په لومړيو کې ولسمشر غني په کابل کې نړيوالو مرستندويانو ته د سولې په اړه خپل ليد لوري وړاندې کړ او د جون پر ۶ دولت د سولې او امنيتي همغږۍ په اړه د کابل پروسې کنفرانس ترسره کړ ، ترڅو مختلف سيمه ييز او نړيوال نوښتونه تر خپل مشرتابه لاندې راوړي.

۱۸. سربيره پر دې ، د افغانستان په اړه نړيواله اجماع چې د لومړنيو برياوو تر شا کلیدي عامل گڼل کيده ، د له منځه تلو په حال کې ده. د کابل پروسې کنفرانس د دولت دا هوډ څرگند کړ ، چې د سولې اوسني څو اړخيز موازي نوښتونه د افغان مشرتابه لاندې راوړي. بيا هم په سيمه کې دغه ډاينامیک ښه کولو ته اړتيا لري. د سيمه ييزې همکارۍ د اړتيا لپاره د بې شميره عامه بيانو سره سره ، په افغانستان کې د سيمې فعالين د دې پر ځای چې په ثبات کې د اړينو مصالحو کولو لپاره د مشترکو سيمه ييزو گټو لپاره سره ښکيل شي ، پر ځای يې د خپلو مشخصو گټو لپاره ښکيل دي.

۱۹. د مذاکراتو له لارې د سولې د پروسې لورې ته اووښتون د دې غوښتنه کوي ، چې د يوناما - او په پراخه کچه د ملگرو ملتونو د سيستم - رول د بن له تړون او له جگړې په را وروسته حالاتو کې د سولې جوړونې اجندا له ملاتړ څخه د افغانانو په مالکيت د سولې د هغې پروسې ملاتړ ته سمون ومومي په کوم کې چې بايد بالاخره له طالبانو سره مستقيمې خبرې اترې شاملې وي.

۲۰. د مرکه ورکوونکو له خوا د دغې ستراتيژيکې بيا کتنې يوه تر ټولو ثابته موندنه د يوه بې پرې فعال په څير د ملگرو ملتونو د ارزښتناک رول منل او د يوناما هغه ځواک چې کولای شي مختلفې خواوې سره راغونډې کړي ، او ټولو سياسي شريکبانو ته د دغې ادارې لاس رسې و. دغه چاره په ځانگړي ډول په تيرو وختونو کې کتوره تمامه شوې ، لکه په انتخاباتي شخړو کې منځگړيتوب ، د ساتنې د موضوعگانو او له بشري حقونو څخه د سرغړونو په اړه راپور ورکونه او له ښکيلو خواوو سره ښکيلتيا او د قانون واکمنۍ او نړيوالو نورمونو بسپيچونه. د راپور ورکولو د مودې

او ۲۰۲۰ ترمنځ ، د دې احتمال شته چې پر یوناما د دې غږ وشي ، چې د حکومت د ننه ، د حکومت او وسله والو مخالفینو ترمنځ او د سیمې د ننه د مختلفو سیالي کوونکو گټو ترمنځ د یوه بې پرې فعال په څیر عمل وکړي .

څلورم: ستراتیژیک لومړیتوبونه: د سولې اهمیت

۲۱. د افغان خپلواکۍ له اصل او د ملګرو ملتونو د عمده موخې سره په سمون کې چې یو با ثباته او ښیرازه افغانستان توانمند کړي ، په افغانستان کې د یوه ځانګړې سیاسي ماموریت او په پراخه کچه د ملګرو ملتونو د سیستم ستراتیژیک لومړیتوبونه باید په دې ډول وي:

(الف) له ټولو فعالینو سره کار وکړي څو د دولت د ننه همغږي بسیج او د داسې ادارو له جوړولو ملاتړ وکړي ، چې د نورو کارونو ترڅنګ د سیاسي اختلافونو د منځګړیتوب جوګه وي ؛

(ب) د شخړې له ټولو خواوو سره د اړیکو ساتلو په ګډون ، د ټولو هڅو ملاتړ وکړي څو داسې شرایط رامنځ ته کړي په کومو کې چې سیاسي حل تر لاسه کېدای شي څو جګړه پای ومومي ؛

(ج) د دولت له لومړیتوبونو سره سم ، چې د مرستندویانو له خوا په ۲۰۱۶ کال کې په بروکسل کې په ترسره شوي کنفرانس کې تایید شوي ، افغان وګړو ته د اړینو خدمتونو له برابرولو او له دې سره مرسته وکړي څو داسې اقتصادي او ټولنیز شرایط رامنځ ته شي ، چې پر ځان بسیانې او بالاخره پر یوه مذاکره شوې سولې تمام شي .

۲۲. د دغو لومړیتوبونو د تحقق لپاره ، ملګري ملتونه باید خپل هنجاري رول او هغه ځواک چې کولای شي مختلفې خواوې سره راغونډې کړي وکاروي څو د هغو سیاسي او قانوني تړونونو په اړه چې د ټولو افغانانو بشري حقونه او بنسټیزې ازادې ګانې خوندي کوي او د افغان ادارو احتساب او ټول شمولیت بسیجوي ، اجماع رامنځ ته کړي. پر سولې او د جګړې پر مخنیوي ټینګار د ماموریت په تنظیم کې یو شمیر بدلونونو ته اړتیا لري .

۲۳. په سیاسي ، د بشري حقونو او پرمختیایي برخو کې د افغانستان لپاره زما د ځانګړې استازي او د یوناما مشر ستراتیژیک رول خورا مهم دی. د ماموریت د عمومي رهبري په ترسره کولو کې ، ځانګړې استازي به د دوو سیاسي او پرمختیایي برخو د څارلو او په دغه راپور کې د وړاندیز شویو ستراتیژیکو لومړیتوبونو په بشپړولو کې د هغوي د همغږۍ د یقیني کولو مسوول وي. ځانګړې استازي به همدارنګه ما ته په دې اړه راپور راکوي ، چې هغه/هغې ته د سپارل شوي ماموریت په بشپړولو کې څرنګه د ادارې منابع په غوره ډول کارول کېدای شي. دغه کار د ملګرو ملتونو د سیستم او د سیستم د تنظیموونکو ادارو ، بسپنو ، پروګرامونو او همدارنګه د ډونرانو ترمنځ د لوړې کچې همکارۍ او شفافیت غوښتنه کوي .

پنځم: پیاوړی شوي سیاسي رول

۲۴. په ګوته شوي ستراتیژیک لومړیتوبونه د ملګرو ملتونو په دريو برخو (pillars) کې د شخړې د مخنیوي ، شخړې د حل او سولې جوړونې پر یو ځای کېدنې زما له ټینګار سره سم د ماموریت په ټولو اساسي چارو کې د سولې هڅو ته د نوي شوي اهمیت ورکولو غوښتنه کوي. دغه کار همدارنګه یوه داسې اداري جوړښت ته چې د ماموریت سیاسي ظرفیت پیاوړي او یوناما توانمنده کوي اړتیا لري ، همدارنګه پرمختیا ، تر هغه بریده چې د بشري پالنې اصولو

رعایت کوي ، او د ملګرو ملتونو بشري فعالیتونه ، باید زما د ځانګړي استازي تر مشرتابه لاندې د سولې له هڅو سره په هر اړخیز ډول مرسته وکړي.

۲۵. د سیاسي څانګې مشري به د ځانګړي استازي د مرستیال له خوا کېږي ، څوک چې به د سیاسي موضوعګانو په اړه د ځانګړي استازي ستر سلاکار هم وي. د ځانګړي استازي مرستیال (سیاسي) به له ځانګړي استازي سره په سلا مشوره او د هغه تر مستقیمې لارښوونې لاندې په نوموړې څانګې کې مختلف فعالیتونه څاري. هغه عمده چارې چې د سیاسي څانګې په دنده کې باید توحید شي ، او ځینې یې اوس مهال د ماموریت له لارې ترسره شوي ، په دې ډول دي: (الف) د داخلي سیاسي ثبات ملاتړ ؛ (ب) په ۲۰۱۸ او ۲۰۱۹ کلونو کې د باوري ټاکنو ملاتړ ؛ (ج) د افغانانو په بشپړ مالکیت د سولې پروسې او پخلاینې ملاتړ ؛ او (د) په افغانستان کې د سولې د خوندي کولو په موخه د افغانستان په اړه د سیمه ییزې همکارۍ ښه کول. ټولې دغه چارې په مستقیم ډول د لومړیو دوو لومړیتوبونو او په غیر مستقیم ډول د دریم لومړیتوب په لاسته راوړنې پورې تړلي.

۲۶. د داخلي سیاسي ثبات په تړاو ، یوناما باید خپلې هڅې تقویه کړي څو هغه داخلي سیاسي اختلافات حل کړي ، کوم چې د دولت ثبات ګواښي ، سیاسي او قومي اختلافات لاسپې ژوروي او د سولې مذاکراتو لپاره د اړینې اجماع تر لاسه کول ستونزمن کوي. د افغان ادارو د پایښت او تمثیل د یقیني کولو لپاره ، یوناما باید په سیاسي پروسو کې د ښځو او ځوانانو ګډون ته ځانګړې پاملرنه وکړي. دا باید د قانون واکمنۍ او د اساسي قانون د نورمونو په تړاو یوه باثباته او ټول شموله سیاسي چاپیریال ته وده ورکړي او د مختلفو شریکبانو لپاره پراخه رسیدنه ترسره کړي ، چې تمرکز یې د دولت د اصلاحاتو د اجندا او د دولتي ادارو د باور لپاره پر ملاتړ ترلاسه کولو او د شفافیت او احتساب پر ښه کولو وي.

۲۷. ماموریت باید د دولت په غوښتنه ، د هغو هڅو په ګډون چې د ټاکنیزې پروسې پایښت ، رینډیټولې او ټول شمولیت تقویه کوي ، د باوري او په پراخې کچې د منل شویو ټاکنو له مدیریت سره مرسته وکړي. د دغه کاري کلیدي عنصر به د ټاکنو د تنظیموونکو ادارو په تیره بیا د ټاکنو د خپلواک کمیسیون او د ټاکنیزو شکایتونو د خپلواک کمیسیون لپاره د هغوي د خپلواکو نقشونو په ترسره کولو کې د ظرفیت جوړونې د ملاتړ او د تخنیکي سلا مشورو برابرول وي. ماموریت باید دغه راز له انتخاباتي ادارو سره د هغوي د عامه پوهاوي په فعالیتونو کې مرسته وکړي ، څرنګه چې هغوي د ښې شوې انتخاباتي پروسې په اړه د سیاسي اجماع او پوهاوي د رامنځ ته کولو په هڅه کې دي. دغه ډول هڅې د ملګرو ملتونو د ادارو او په پراخه کچه د نړیوالې ټولنې ترمنځ د یوې پیاوړې همغږۍ غوښتنه کوي. اوس مهال ، له ټاکنو سره د ملګرو ملتونو ملاتړ — د ولسي جرګې او ولسوالیو شوراګانو د ټاکنو د ترسره کولو نېټه د ۲۰۱۸ کال جولای ټاکل شوې — د انتخاباتي ملاتړ د ټیم له خوا چې د یوناما او د ملګرو ملتونو د پرمختیایي پروګرام له عنصرونو تشکیل دی ، برابر شوی. زه دغه توحید شوې تګلار تاییدوم ، کومه چې سیاسي او تخنیکي عنصرونه سره یو ځای کوي او ښایي د ملګرو ملتونو نورې ادارې هم په کې شاملې شي ؛ د پروګرام تطبیق به په بشپړ ډول د مرستندویانو د ملاتړ د تمویل له لارې ادامه وکړي.

۲۸. له طالبانو د سره د خبرو اترو په ګډون ، په افغانستان کې د سولې پروسه باید د افغانانو په مالکیت وي ؛ که څه هم دغه راز سیمه او په پراخه کچه نړیواله ټولنه په دې مرسته کې ونډه او نفوذ لري ، چې د سولې لپاره شرایط رامنځ ته کړي. د جون د شپږمې د کابل پروسې په کنفرانس کې ، ولسمشر تایید کړه ، چې "یوه غښتلې یوناما به په

دې پروسه کې یو کلیدي همکار وي". په ورته ډول ، نړیوالو او داخلي شریکبانو په ډاگه کړه ، چې د ملګرو ملتونو په څیر د یوه بې پرې فعال بنکیلتیا هرې دغه ډول پروسې ته د اعتبار او مشروعیت ورکولو لپاره اړین دي. که چېرې بې غوښتنه وشي ، یوناما به د منځګړیتوب ، د باور جوړونې د اقداماتو ، انتقالي عدالت ، د بشري حقونو او ولسي وګړو د ساتنې ، د نړیوالو ارزښتونو او نورمونو د بسیجونې او د وسله والو مخالفینو د ګډون په اړه د سلا مشورو له لارې د افغانانو په مالکیت له دغې پروسې سره مرسته وکړي. د عامو خلکو ګډون به د دغه کار یوه کلیدي برخه وي او د سولې په اړه د افغانانو د ډیالوګ په څیر د ډیالوګ ملي نوښتونه به هغه مهم وسایل وي ، چې له مخې بې باید هڅې ترسره شي خو یقین شي چې په عنعنوي ډول د ګوښه شویو وګړو لکه د کلیوالو او لیرې پرتو سیمو د اوسیدونکو ، ښځو او ځوانانو نظریې او لید لوري د لوړې کچې په سیاسي پروسو کې په پام کې نیول شوي.

۲۹. د دې د هڅو د یوې برخې په څیر چې د سولې پروسې لپاره مساعد چاپیریال رامنځ ته کړي ، یوناما باید د سولې د عالي شورا د کار او ظرفیت ملاتړ جاري وساتي ، څرنګه چې شورا خپل فعالیتونه په ملي کچه د اجماع رامنځ ته کولو په لور سوق کوي. په دغو چارو کې ښايي د سولې د عالي شورا د کارمندانو او غړو روزنه ، د پروسې له طرحې سره مرسته او د سولې د تړونونو په تطبیق کې د سیاسي او تخنیکي مهارتونو برابرول شامل وي. ماموریت به همدارنګه په دې کار وکړي ، چې د سولې جوړونې په چارو کې له مدني ټولنې ، قومي مشرانو ، د ښځو له ډلو او دیني مشرانو سره د حکومت بنکیلتیا او ګډون غښتلی کړي. اوس مهال به ماموریت له ځایي شریکبانو سره د سولې په وړاندې د حکومت د عمومي تګلارې په بسیجولو کې مرسته وکړي. په پای کې ، د یوناما ساحوي دفترونه به د لوړې کچې سولې پروسې لپاره په چمتوالي کې چې د سولې د روانو نوښتونو له خوا د تر لاسه شوې پوهې پر بنسټ ولاړ وي ، د ټولنیزې همکارۍ د تقویه کولو له لارې په ځایي کچه خپل فعالیتونه زیات کړي. دغه کار د ساحوي کارمندانو د ماموریت په لومړیتوب لرونکو فعالیتونو کې له یو ځای کولو سره ، په پراخه کچه د ساحوي شتون د ساتلو غوښتنه کوي (لاندې شپږم برخه وګورئ). په منځ مهاله موده کې ، یوناما به د منځګړیتوب د هڅو پر بسیجونه تمرکز وکړي ، که چېرې یې د دولت له خوا غوښتنه وشي.

۳۰. د سیمه ییزې همکارۍ او ډیالوګ په تړاو ، د افغان سولې پروسه له موجوده هغه د یوه پراخ نړیوال ملاتړ او همکارۍ غوښتنه کوي. د دغې موخې تر لاسه کول د ملګرو ملتونو د یوه زیات شوي رول غوښتنه کوي ، خو دوه اړخیزه او څو اړخیزه همکاري وده ومومي. د دې سپارښتنه کېږي ، چې یوناما له حکومت سره په نږدې همغږۍ خپل ملاتړ څرنګه چې لازم وي د سیمه ییز ډیالوګ او سیمه ییزو نوښتونو لپاره زیات کړي ، په ځانګړي ډول د خوندي او با ثباته افغانستان لپاره د سیمه ییز امنیت او همکارۍ په اړه د اسيا زره-استانبول پروسه او د سولې او امنیتي همکارۍ لپاره د کابل پروسه. د حکومت له لومړیتوبونو له لومړیتوبونو سره سم ، دا د مرکزي اسيا لپاره ملګرو ملتونو د پیشگیرانه ډیپلوماسۍ د سیمه ییز مرکز د پراخې همکارۍ په ګډون ، چې له تروریزم سره د مبارزې په اړه سیمه ییزه همکاري زیاته کړي په داسې حال کې چې خپل عمومي تمرکز د سولې د خبرو اترو لپاره پر ملاتړ رامنځ ته کولو وساتي ، د نویو شویو هڅو غوښتنه کوي. ماموریت به همدارنګه په ایران او پاکستان کې د اړیکو د تسهیلولو پر خپلو دوو دفترونو زیاته اټکا وکړي.

۳۱. د دې تاسیس شویو سیمه ییزو پروسو سربیره ، یوناما باید د افغانستان په اړه د سیمه ییزې موافقې د بیاځای کولو لپاره د خپل ظرفیت د لوړولو هڅه وکړي. دا پروسه باید د سولې د ترویج په برخه کې د یوناما د زیاتیدونکې تمرکز سره یو ځای پر مخ یووړل شي. د حکومت د سولې او پخلاينې ستراتیژي باید د افغانستان او د

دې هیواد د گاونډیانو تر منځ د باور جوړولو لپاره یو فرصت برابر کړي او په سیمه ییزه کچه د لایزاتو همکارو لپاره فضا را منځ ته کړي.

۳۲. د ملګرو ملتونو د سرچینو د لایزاتو کارونې او د لایزاتو همکارو لپاره د تقاضا سره په سمون کې ، یوناما باید لکه څنګه چې یادونه یې د مخه وشوه ، د آسیا لپاره د مخه نیونکي ډیپلوماسۍ لپاره د ملګرو ملتونو د سیمه ییز مرکز سره چې په عشقابات کې موقعیت لري ډیر نږدې کار کوي. د هغه د سیمه ییز ماموریت له مخې ، سیمه ییز مرکز د دې لپاره ټاکل شوی چې د اړوندو سیمه ییزو سازمانونو او نورو کلیدي شریکبانو سره یو ځای د منځنۍ آسیا پنځه هیوادونه د بحث کولو لپاره راغونډ کړي ، ترڅو د یوې لایزاتو سیمه ییزې کړنلارې په اړه بحث وکړي او همداراز د سولې د نهایي پروسې څخه ملاتړ وکړي.

۳۳. د هغو دريو لومړیتوبونو سره د ملاتړ په موخه چې د مخه تشریح شوي ، د یوناما د سیاسي چارو څانګه کېدای شي د منځګړیتوب ، پخلاینې ، د قانون د حاکمیت (اساسي قانون) ، د مدني ټولنو د پوهاوي ، انتقالي عدالت د مسلو او وسله والو ډلو / امنیت په برخو کې د ځانګړو وړتیاوو ته اړتیا ولري. سیاسي څانګه به د نورو شیانو له جملې څخه ، په منځګړیتوب ، پخلاینې ، انتقالي عدالت ، د تروریزم په وړاندې په مبارزې او د رژیمونو د بندیزونو په حواله د ملګرو ملتونو په لایزاتي پوهې تمرکز وکړي. کیدای شي اضافي ملاتړ د موجوده موقتي میکانیزمونو د فعاله کارونې ، د بیلګې په توګه ، د سکرتریت د سیاسي چارو د ریاست د لورې کچې د منځګړیتوب د سلاکارانو د چمتو تيم او د ملګرو ملتونو د پراخ سیستم د پوهې او تخصص په اړه د تمرکز له لارې بشپړ شي.

۳۴. د ماموریت په دننه کې د یوه پیاوړې تحلیلي ظرفیت لپاره د دغو فعالیتونو مشخصولو ته اړتیا ده. د شخړو مخنیوی ، د منازعې مدیریت او د سولې د اغیزمنو ستراتیژيو طرح او تطبیق ټول هغه څه دي چې د رشد په حال کې د تاوتریخوالي د کره او پر وخت تحلیل او د شخړو په اصلي فعالیتونو ، او همدارنګه د دوي د موقف او فکتورونو په درک او نفوذي فاکتورونو پورې تړاو لري. په دې کې د سیاسي اقتصاد په اړه متقابل درک شامل دی کوم چې د جګړو په ترڅ کې راڅرګندېږي ، کومې چې پریکړې نورې هم ستونزمنې کوي. په دې برخه کې ، زه سپارښتنه کوم چې د متقابل روش سره سم یو ځای شوی تحلیلي ظرفیت دي د سیاسي څانګې سره یو ځای شي.

۳۵. د نړیوال پوځي حضور کمیدو ته په کتو او د مشورې ، روزنې او د مرستې چارو ته د هغه د نقش په بدلیدو سره ، زه د پوځي مشاوریت د څانګې د لغوه کیدو سپارښتنه کوم. د مشر پوځي مشاور یو پوست باید د سیاسي چارو په څانګه کې وساتل شي ترڅو د نړیوالو پوځي ځواکونو سره اړیکه ونیسي ، په مجموع کې د ډویژن / فرقي او ماموریت د مربوطه تحلیل سره مرسته وکړي او د ماموریت مشرتابه ته د پوځي چارو په اړه په ستراتیژیکه کچه مشوره چمتو کړي. زه همدا شان سپارښتنه کوم چې د پولیسو د مشاوریت څانګه او د قانون د حاکمیت واحد هم ختم شي. د قانون د حاکمیت د کمې کچې ظرفیت باید د سیاسي چارو په څانګه کې مستقر شي ترڅو د عدالت او فساد ضد اقداماتو په ګډون د هنجارې مسلو په اړه مشورې برابرې کړي.

۳۶. هغه وړاندیز چې د یو شمیر لوړ پوړو افغان چارواکو او نړیوالو شریکبانو لخوا رامینځته شوی و او د ستراتیژیکي بیاکتنې په ترڅ کې د نورو له خوا تر پوښتنې لاندې نیول شوی د ملګرو ملتونو د لورې کچې د سیمه ییز استازې لپاره یو بلالقه عامل و. زه باور لرم چې وخت او شرایط په موجوده وخت کې نه دي ارزول شوي چې وښيي د دې نوښت لپاره مناسب دي. د داخلي سیاست او ټاکنیزو پرمختګونو په تړاو په کابل کې زما په ځانګړي استازي مخ پر زیاتیدونکې غوښتنې ښايي په وروستي مرحله کې د کار د داسې یوه ویش او تقسیم وړاندوینه وکړي.

شپږم. په افغانستان کې د ملګرو ملتونو مرستندويه پلاوی او د ملګرو ملتونو د هيواد د کچې ټيم: د سولې لپاره د پرمختيا تطبيق

۳۷. دريم ستراتيژيک لومړيتوب کوم چې د سولې د خوندي کولو لپاره ترتيب شوي د سياسي هڅو د پياوړتيا او ترويج لپاره خورا مهم دی. دا د حکومت د لومړيتوبونو سره په سمون کې د ملاتړ لپاره همغږي تضمینوي او د هغو اړينو جوړښتونو پراختيا ته وده ورکوي کوم چې د ۲۰۳۰ اجندا سره په سمون کې د دوامداره پرمختګ لپاره د اوږدې مودې ټولنيزې-اقتصادي پراختيا لپاره اړين دي.

۳۸. د افغانستان ولسمشر د ملګرو ملتونو د ادارو د کار په حواله او د حکومت د لومړيتوبونو سره د سمون د ښه کولو د اړتيا په اړه اندېښنه څرګنده کړې. دا اندېښنه، له هغې جملې څخه د نورو افغان شريکبانو سره شريکه شوې. دوي همدارنګه په هغه اړتيا ټينګار وکړ چې موخه يې د هغه څه چې دوي ورته د ليرد/معاملې د لوړو لګښتونو د کمولو په سترګه ګوري، شفافيت ښه کړي، د ملي ظرفيت د وړولو په اړه تمرکز ښه کړي او د دولت لپاره د شريکبانو شمير را کم کړي. نور دولتي استازي، په تېره بيا هغه چې د اړوندو وزارتونو سره دي او د ادارو سره اصلي تړونونه لري، د بيلابيلو ادارو د کار په اړه په ډير شدت خبرې کړي دي. برسیره پردې، يو شمېر نړيوالو بسپنه ورکونکو څرګنده کړې چې د ملګرو ملتونو ادارې د پرمختيايي همکارۍ لپاره يوه مهمه او باوري وسيله پاتې شوې. ځکه نو زما سپارښتنه دا ده چې د ماموريت فعاليتونه چې موخه يې د نړيوال پرمختيايي کار همغږی او د لاسيات انسجام ترويج ده بايد د ملي لومړيتوبونو سره په سمون کې کوم چې په ۲۰۱۶ کال د بروکسل په کنفرانس کې د بسپنه ورکونکو هيوادونو له خوا تصويب شو د موثره رسولو په موخه ډير تمرکز وشي، چې په لاندې ډول بيان شوي.

۳۹. د دويمې ستنې يا څانګې مشري به د مرستيال ځانګړي استازي / استوګن همغږي کونکي/بشر پالنې د چارو د همغږي کوونکي، څوک چې زما د ځانګړي استازي سره په مشوره او د هغه تر لارښود لاندې د څانګې د کار او د ملګرو ملتونو د هيواد د ټيم د مشرتابه او نظارت مسؤل دی، په غاړه وي. پورته ياد شوی شخص به دا مسؤليت ولري خو د دريم ستراتيژيک لومړيتوب په وړاندې د ملګرو ملتونو د سپارلو د چارو څخه ډاډ حاصل کړي. د دې لپاره چې د هيواد د ټيم په استازيتوب او په جلا توګه د بشر پالنې ټولنې او د بشر پالنې د چارو د همغږي کوونکي په حيث د هغه يا هغې د ظرفيت پر بنسټ د حکومت او نړيوالو تمویل کونکو سره اصلي شريکبانۍ او رابط شخص و اوسي، په دې اړه، سپارښتنه کيږي چې مرستيال ځانګړي استازي / استوګن همغږي کوونکي / د بشر پالنې د چارو همغږي کوونکی مسؤليت تفويض کړي.

۴۰. په يو شمير محدودو پروګراماتيکو فعاليتونو کې د ښکيلتيا په ځای، په کومو کې چې په اوس حال کې د ښځو په اړه په ټولنه کې د هغوي د مردمي پوليس د نقش په اړه د تمویل کونکو له خوا تمویل شوې پروژه شامله ده، څانګه په ستراتيژيکه همغږي تمرکز کوي. په داسې حال کې چې ټول کونښن کوي په هغو سيمو کې چېرې چې خلک مرستو ته اړتيا لري د عمل ټول بشردوستانه اصول مراعات کړي، د حکومت د لومړيتوبونو لپاره د لاسياتي همکارۍ د ودې، او د ملګرو ملتونو د هيواد د کچې د ټيم د مشرتابه په ګډون، هغه مهمې دندې چې بايد په دوهمه ستنه يا څانګه کې يو ځای شي، هغه په افغانستان کې د نړيوالې ټولنې د ملګري هڅو د همغږي هغه دوامداره او پياوړي وړتيا ده. دا دواړه فعاليتونه په مستقيم ډول د دريم ستراتيژيک لومړيتوب په لاسته راوړنو او په غير مستقيمه توګه د لومړي او دوهم لومړيتوب د لاسته راوړنو سره تړاو لري.

۴۱. د ستراتيژيکي بياکتني د ټيم شريکبانو د نړيوالې مرستې د همغږي په برخه کې، د تمویل کوونکو د همغږي د ښه کولو په شمول د يوناما د رول ستاينه کړې. د مرستيال ځانګړي استازي / استوګن همغږي کوونکي /

د بشر دوستانه چارو د همغږي کوونکي د مسؤليتونو په زياتيدو سره ، يوناما بايد داسې وسيلې په اختيار کې ولري د کومو په واسطه چې د گډ همغږي کوونکي او د څارنې د مشترک رييس په توگه په اغيزمنه توگه مرسته وکړي .

۴۲. پداسې حال کې چې د ملگرو ملتونو نړيوال اهداف ، په ځانگړې توگه د پايښت لرونکي انکشاف لپاره د ۲۰۳۰ اجنډا منعکسوي ، د پرمختيا لپاره د يوه متمرکز روش په هدف خو د لزيات اغيزمنتوب او همغږي څخه ډاډ حاصل کړي ، د ملگرو ملتونو پرمختيايي فعاليتونه بايد د افغانستان د سولې او پراختيا د ملي چوکاټ سره نږدې شي . د پراختيا او بشري مرستو دواړو په گډون ، په ۲۰۱۶ کال کې ، د ملگرو ملتونو ادارو په افغانستان کې ۱،۳ ميليارډ ډالر ولگول . په سلو کې ۹۰ برخه تمويل په شپږو موضوعي ساحو يعني (کرنه ، تعليم ، روغتيا ، بيرته راستنيدنه او بيا يو ځای کيدنه ، د قانون د حاکميت ، او هنجاري فعاليتونه) کې وه چې د بيلابيلو ادارو له خوا پر مخ وړل شوي . خو دغه د ملگرو ملتونو د پرمختيايي مرستې د چوکاټ څخه يو څه توپير لري ، کوم چې د اوسني حکومت له تاسيس څخه وړاندې تشکيل شوی او د پنځو ستونو پر بنسټ ولاړ دی : مساوي اقتصادي پراختيا ، بنسټيز ټولنيز خدمتونه ، ټولنيز مساوات او بشري پانگه ، عدالت او د قانون حاکميت ، او حساب ورکوونکي حکومتداري .

۴۳. د ملي لومړيتوبونو لپاره د سيستم د پراخ غبرگون څخه د اطمینان په خاطر ، د ملگرو ملتونو د پرمختيايي سيستم (۲۰۱۷) د بيا رغونې په اړه زما د راپور سره سم ، د ملگرو ملتونو د پرمختيايي مرستې د چوکاټ څخه د حکومت په سلا مشورې سره بيا کتنه کيږي خو د حکومت لخوا تاييد شي . دا په پام کې ده چې هره موضوعي ساحه به يوه مخکښه اداره ولري چې د نورو سره مرسته وکړي او روښانه تعريف شوي مسوليتونه ولري او د اړوندو پايلو سره سم مرسته وکړي . ادارې بايد د غوره خوږو د وړاندې کولو د انتخاب په حيث په چټکۍ سره گډ پروگرامونه په پام کې ونيسي . داسې يوه تگلاره کولای شي د ملي ظرفيتونو د پياوړي کولو او د ليرد د لگښتونو د کمولو د يوې وسيلې په حيث په ښه توگه د موازي پروگرام د پلي کولو ميکانيزمونه را ټيټ کړي . پداسې حال کې چې د انساني فضا او اصولو او د بشري چارو همغږي کوونکي مسوليتونو ته په بشپړ ډول درناوی کوي ، دا همدارنگه کولای شي په افغانستان کې د پرمختيايي او بشري فعاليتونو تر منځ د ښې همغږي په برخه کې مرسته وکړي .

۴۴. د ستراتيژيکي همغږي د پياوړتيا لپاره ، اړتيا ليدله کيږي چې د سولې جوړونې د ماهرينو سره يو ځای د تمويل کونکو د همغږي د هڅو د ممکنه وړتياوو ملاتړ نور هم و ارزول شي . د سياسي څانگې او د بشري حقونو د واحد سره د نږدې همکارۍ له لارې ، دا هڅې د نورو شیانو تر څنګ کولای شي ، په ملي او سيمه ييزو کچو کې د ملگرو ملتونو په کچه د سولې جوړونې د مناسبو تگلارو لپاره مشورې او ملاتړ ، د صف بندي په اړه خاص تمرکز ، په ځانگړې توگه ، د سولې د راتلونکي احتمالي تړون په اړه ملاتړ احتوا کړي . د سولې جوړونې دا ډول واحد کولای شي د څارنې او همغږي د گډ بورډ د ملاتړ په موخه د ماموريت ملاتړ ته وده ورکړي .

۴۵. همدارنگه سپارښتنه کيږي چې په کابل او ساحوي دفترونو کې دي د حکومتدارۍ د څانگې شتون وټرل شي . د اغېزمنې او حساب ورکوونکي سيمه ييزې حکومتدارۍ د پراختيا لپاره د حکومت هڅې ممکن د يوناما په مرکزي دفتر کې (دوهمه څانگه) د وړ متخصصينو د ورو ډلو څخه نيولي بيا تر هنجاري مشورې پورې گټه واخلي . حتی د وقف شويو ساحوي کارمندانو پرته ، کيدای شي دغه څو تنه کارپوهان د ماموريت د ساحوي دفترونو څخه د راپور ورکولو له طريقه اطلاع ترلاسه کړي .

۴۶. په داسې حال کې چې د ځانگړي استازي مرستيال / استوگن همغږي کوونکي / د بشرپالنې د چارو همغږي کوونکي او د ملگرو ملتونو د هيواد د کچې ټيم به د افغانستان د لومړيتوبونو د فعاليت د گډې همکارۍ لپاره حساب ورکوونکي وي ، د ملگرو ملتونو د سيستم اړوندې ادارې ، وجهي صندوقونو او پروگرامونو به د پروگرام د اجزاوو د پلي

کولو مسؤلیت ولري او د خپلو اړوندو ادارو مشرانو او اړوندو تمویل کونکو مشرانو ته حساب ورکوونکي وي. په هرصورت، تمه کيږي چې د هیواد د کچې ټیم به حکومت ته وښيي چې څنګه یې، په ټوله کې، د افغانستان د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ سره مرسته کړي، او د هغې وړتیا په ګډون چې په سکتوري او جغرافیائی بنسټ کې یې څنګه پیسې لګولي، تشریح کړي.

۴۷. دا تصدیق شوې چې د ملګرو ملتونو د سیستم د ادارو، وجهي صندوقونو او پروګرامونو انسجام له دې امله ننګول کيږي چې هره اداره د واک، بودیجې او مهال ویش بیلابیلې کړنې لري. برسېره پردې، ادارې د هغوي د فعالیتونو د تمویل لپاره د تمویل کونکو په مالي مرستو متکي دي او په ډیری مواردو کې هڅول کيږي چې د بسپنه ورکوونکو لومړیتوبونو ته ځواب ووایي، کوم چې کیدای شي تل د هغو لومړیتوبونو سره چې د افغانستان د سولې او پراختیا په ملي چوکاټ کې ښودل شوي، سمون و نه لري. په دې حواله، د دې ستنې د تشکیلونکو اجزاوو، په ځانګړې توګه، د بسپنه ورکوونکو پیاوړي همغږۍ او د استوګن همغږي کوونکي ټیم تر منځ ښه انسجام کولای شي د ملي لومړیتوبونو سره په سمون کې (د بسپنه ورکوونکو د انسجام په شمول) همغږي پیاوړي کړي. په دې برخه کې، زه د ولسمشر د وروستۍ ژمنې څخه چې په دوره ای توګه د ملګرو ملتونو د هیواد د کچې د ټیم په غونډو کې ګډون کوي، هرکلی کوم.

اووم. بشري حقونه: بې پرې توب او اعتبار

۴۸. د یوناما د بشري حقونو څانګه د ملګرو ملتونو د سیستم دریم رکن څرګندوي. د دې څانګې له خوا راپور ورکول په افغانستان کې د یوه بې طرفه حامی په توګه د ماموریت د ټولیز اعتبار یو مهم عنصر دی. د شخړې له خواوو سره ښکیلتیا او د ښه کیفیت بې طرفه او د غیر متناقض راپور ورکولو چارو د یوه بې طرفه ځوابیونکي په حیث د یوناما د تاسیس سره مرسته کړې. د ملګري کسانو د ساتنې په اړه د وسله والو عناصرو سره خبرې اترې، په تیره بیا له طالبانو سره ارزښتناکې ثابتې شوې، کیدای شي دا په راتلونکي کې مهمې وي او د لازياتو ریښتینو سیاسي خبرو لپاره زمينې برابرې کړي. د بشر پالنې د چارو د فعالیتونو لپاره د لاسرسي په اړه بشر دوستانه ډيالوګ او خبرې اترې به هم ادامه ومومي او همدا راز مهمه ده پر مخ ولاړې شي. دا اړینه ده چې د بشري حقونو څانګه په وسله واله جګړه کې د ملګري وګړو د ساتنې په اړه د څارنې، راپور ورکولو او مدافعي لومړیتوب؛ د وسله والې شخړې د اغیزمنو ماشومانو خونديتوب؛ د جنډر برابری، ترویج او د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي له منځه وړلو او په شخړو پورې د اړوند جنسي تاوتریخوالي؛ او د شکنجې مخنیوي ته دوام ورکړي. د ملګرو ملتونو د بشري حقونو د تحقق پدیري د سیاست سره د سمون په شمول، دا واحد مسؤلیت لري چې د ملګرو ملتونو د هیواد د کچې د ټیم / د بشردوستانه استوګن ټیم پروګرامونو ته وده ورکړي.

۴۹. په داسې حال کې چې د ځانګړي استازي مرستیال / استوګن همغږي کوونکي / د بشر پالنې د چارو همغږي کوونکي او د ملګرو ملتونو د هیواد د کچې ټیم به د افغانستان د لومړیتوبونو د فعالیت د ګډې همکارۍ لپاره حساب ورکوونکي وي، د ملګرو ملتونو د سیستم اړوندې ادارې، وجهي صندوقونو او پروګرامونو به د پروګرام د اجزاوو د پلي کولو مسؤلیت ولري او د خپلو اړوندو ادارو مشرانو او اړوندو تمویل کونکو مشرانو ته به حساب ورکوونکي وي. په هرصورت، تمه کيږي چې د هیواد د کچې ټیم به حکومت ته وښيي چې څنګه یې، په ټوله کې، د افغانستان د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ سره مرسته کړي، او د هغې وړتیا په ګډون چې په سکتوري او جغرافیائی بنسټ کې یې څنګه پیسې لګولي، تشریح کړي.

۵۰. زه غواړم د ښځو، سولې او امنیت او همدارنګه د سولې د عملیاتو په اړه د خپلواک هیئت د لوړې کچې د سپارښتنو په اړه د امنیت شورا د ۲۰۱۵ (۲۰۱۵) پرېکړه لیک سره په سمون کې د بشري حقونو د څانګې څخه د

جنسیت د مشر سلاکار پوست د خپل ځانګړي استازی دفتر ته انتقال کړم. دا جوړښت ، چې تمه کېږي یوناما به په نړیواله کچه د خاصو سیاسي ماموریتونو سره ونښلوي ، د جنډر مشر سلاکار ته به فرصت ورکړي چې ټولو واحدونو او د ماموریت مشرانو ته ، لکه څنګه چې دوي د شخړې د مخنیوي په برخه کې د ښځو د لاسنه کېدو د ترویج لپاره کار کوي ، په لا اغیزمنه توګه ستراتیژیکي او سیاسي مشورې برابرې کړي. د ماموریت په کچه اړتیا لیدله کېږي چې د جنډر د مسیر ورکولو په اړه د کارکوونکو ظرفیت ښه شي تر څو د جنډر د مشر سلاکار هڅې د جنډر د ماهرینو په واسطه کومې چې په ټولو فعالو واحدونو کې ځای شوي په موثره توګه حمایت شي.

اتم: په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي ساحوي شتون

۵۱. یوناما په اوس حال کې شپږ ساحوي (یو شمیر ولایتونه تر پوښښ لاندې نیسي) او شپږ ولایتي دفترونه (ځینې ولایتونه چې له خاص ستراتیژیک اهمیت څخه برخورداره دي ، تر پوښښ لاندې نیسي) لري. د یوناما ساحوي شتون د سازمان د اوږدې مودې ژمنې د څرګندولو او په ټول هیواد کې د افغانانو سره د ملاتړ په برخه کې د ښکیلتیا یوه له ښکاره څرګندونو څخه دی. دفترونه په ټول هیواد کې د پوهاوي جاري ترسره کوي ، د ماموریت د تطبیق سره مرسته کوي او د ماموریت مرکزي دفترونو ته راپور ورکوي. په داسې حال کې چې ولسمشر د هغوي د ګټو ، په خاص ډول د سیمه ییزې حکومتولۍ د ترویج په برخه کې د ماموریت د ښکیلتیا په اړه زیات شک درلود ، د ستراتیژیکي بیاکتنې ټیم موندلې چې لکه څنګه چې سیمه ییز ځوابیونکي د دفترونو د کار ملاتړ کوي ، نړیوال بسپنه ورکونکي او شریکاباني هم په کلکه د دفترونو د کار ملاتړ کوي.

۵۲. د لګښت او امنیتي فاکتورونو سره په توازن کې ، د هیواد په کچه د ماموریت د پراخ شتون څرګندې ګټې موجودې دي. په ۲۰۱۴ کال د نړیوال شتون د عمومي کمیدو د بهیر له پیل سره ، د والیانو څخه د ټولني تر مشرانو په محلي سطحه ځوابیونکو په وار وار د یوناما د پاته کیدو لپاره ژورې هیلې څرګندې کړې ، د افغانستان سره د نړیوالې ټولني دوامداره ژمنه د یوه شمیر ژمنو له جملې څخه وروستی ښه ده. دا فکتور په ځانګړې توګه د هغو سیمو لپاره چې په کې لږکي اقلیتونه اوسي مناسب دی ، چېرې چې ملګری ملتونه د یوه نړیوال سازمان په حیث شتون لري او همداراز یوه داسې حکومت ته چې د یوه فاصله لرونکي او بې تفاوتو حکومت په سترګه کتل کېږي ، ملګرو ملتونو ته د اندیښنو د انتقال د یوې وسیلې په توګه ګوري. دا په دې وخت کې هم په دې پورې تړاو لري چې په خپله خاوره د حکومت لاسرسی د پوښتنې وړ دی.

۵۳. په محلي کچه شریکبانو هم د منځګړیتوب ملاتړ کونکي رول ته اشاره کړې چې یوناما یې په ساحه کې د سولې د خپلو محلي نوښتونو له لارې ترسره کوي چې حقیقت کې نه شي کیدای له لرې واټن څخه تطبیق شي. سربېره پر دې ، یوناما کولای شي د محلي مشرانو توجه هغو سیمو ته راواړوي په کومو چې ممکن دوي سترګې پټې کړې وي او په ځانګړې ډول د محلي ټولنو / چارواکو او په کابل کې د اړوندو وزارتونو ترمنځ د ارتباط په توګه عمل کوي. حتی که د دې چارې معلومول هم ستونزمن وي ، دا یو بل مهم خو پټ کونښن دی چې ریښتیني اغیزه لري.

۵۴. لکه څنګه چې سیمې د یاغیانو څخه پاکېږي ، یا که چېرته د سولې د یوې رضایت لرونکې پروسې یا په محلي کچه د اوربند په پایله کې په لاسرسي کې زیاتوالی راځي ، نو بیا اړتیا لیدله کېږي چې د عادي حالت د بیرته رامنځ ته کولو له چارو سره مرسته وشي. یوناما د داسې موثره هڅو د رامنځ ته کولو په برخه کې مهم رول لري. دا ډول هڅې د لرې واټن څخه نه شي تر لاسه کیدلای تر څو د ملګرو ملتونو د سیستم د ادارو ، وجهي صندوقونو او پروګرامونو سره د زیاتو همکارو اړتیا ته ځواب ووايي.

۵۵. د پوهاوي ، لګښت او احتمالي امنيتي پايډو ته په کتو ، د ستراتيژيکي بياکتني ټيم د موثريت ، د لګښت د اغيزمنتيا او امنيتي ملاحظاتو ته په کتو يو شمير سناريوگانې په پام کې نيولې. د هغو معيارونو پر بنسټ ، سپارښتنه کوم چې يوناما يو ولايتي دفتر (فراه ولايت) وټري ؛ که چيرې شرايط اجازه ورکړي نو د ياد ولايت د پوهاوي چارې به د هرات د ولايت د سيمه ييز دفتر له خوا پر مخ يووړل شي. برسېره پر دې ، د ماموريت د تطبيق يا د کارکونکو د خونديتوب په اړه له کومې مصالحې پرته په پاته پنځو ولايتي دفترونو کې د دندو د لا - ملي کولو امکان بايد د ملګرو ملتونو د مرکزي دفتر او ماموريت له خوا وپلټل شي. په داسې حال کې چې د ولايتي دفترونو د ملي کولو چارې ممکن د ملګرو ملتونو د سيستم د ادارو سره بل القوه همغږي را منځ ته کړي ، خو ځينې دندې ، د بيلګې په توګه ، سياسي او د بشري حقونو نظارت او همدارنګه معلومات او د اطلاعاتو تکنالوژي ښايې ډيره حساسه ثابته شي. په پای کې ، سپارښتنه کيږي چې ماموريت د راتلونکو کلونو په ترڅ کې په شپږو ساحوي دفترونو کې د کوچنيو ، خو اړخيزو ډيسپلني ټيمونو د جوړولو له لارې د کومو کارکونکي چې د بشري حقونو د کارکونکو په استثنا څوک چې د څرګندي عملياتو خپلواکۍ د ساتلو اړتيا لري ، په انفرادي توګه د مهارتونو پراخې مجموعي پروسس کړي ، د نړيوالو پوستونو د راکمولو په انتخاب غور وکړي.

۵۶. که چيرې غږي هيوادونه د يوناما د ساحې شتون په اړه د چټک او زيات کمښت په اړه پريکړه وکړي ، ډيري ملاحظات او نظرونه پلي کيږي. لومړی ، د دفترونو د پام وړ کمښت به ، په ماموريت باندې د اداري او لوجستيکي بار له امله نه بلکه په عمده توګه د درک او د اړتيا وړ پيامونو له امله په پړاونو کې ترسره شي. د يو شمير دفترونو همزمانه تړل به په افغانستان کې د نړيوالې ټولنې د ژمنو د کمولو په توګه تعبير شي. سياسي چاپيريال ته ، په ځانګړې توګه د ۲۰۱۹ - ۲۰۱۸ کال راتلونکو ټولټاکنو دورې ته د دې پريکړې به وخت کې ډير پام وشي. دا به مهمه وي خو ډاډ ترلاسه شي چې د يوناما پاته شتون ټولې هغه سيمې په کومو کې د افغانستان بيلابيلې قومي ټولني شتون لري تر پوښښ لاندې ونيسي تر هغو چې امنيت اجازه ورکوي . دوهم ، د دفترونو د تړلو پريکړه اساساً قطعي وي. دريم ، د قرارداد د فسخ کولو ، او لکه څنګه چې د تطبيق وړ وي ، د خدمت څخه د انفصال د امتيازاتو ، د بيا کاريدونکو دارايي گانو او نورو لګښتونو د ليرد د اړتيا په نظر کې نيولو سره به د دفترونو د تړلو لپاره د يوه وخت لګښت په پام کې ونیول شي. د دفترونو د تړلو څخه د تمې وړ د لګښت سپما به فوري نه وي.

نهم: د ماموريت ملاتړ او امنيت

۵۷. په افغانستان کې د ملګرو ملتونو لپاره د مناسب امنيت چمتو کول يو وړاندې شرط دی. په افغانستان کې امنيتي وضعيت ستونزمن دی او دا د يوناما لپاره د هغو دندو او فعاليتونو د ترسره کولو په برخه کې چې د دې دفتر له خوا واک ورکړل شوی عملياتي ننګونې را منځ ته کوي. په دې وروستيو کې ، په کابل کې د ملګرو ملتونو ګڼ شمير انګړونه د ۲۰۱۷ کال د می د مياشتې د ۳۱ نېټې د ځانمرکي موټر بم د چاودنې له امله چې نړيواله ټولنه يې اغيزمنه کړه ، زيانمن شوي. د هغوي تعميرونو ته د پراخو زيانونو د اوبښتو له امله ، د بهرنيو هيوادونو يو شمير زيات سفارتونه اړ شول څو خپل کارکونکي وغواړي. يوناما تر اوسه د خپلو کارکونکو شمير نه دی کم کړی او د بخوا په شان خپلو کارونه ته دوام ورکوي. په هرصورت ، د ياغيانو لخوا د لوړې کچې د شديدو چاوديدونکو توکو د کارولو د امکان په وړاندې د تاسيساتو پياوړتيا په ګډون ، د ګواښ تدریجي انځور به د ملګرو ملتونو د امنيت د حالت د ښه کولو په موخه نورو سمونونو ته اړتيا ولري.

۵۸. امنيتي ترتيبات د دې اړتيا را منځ ته کوي خو د اختياري دندو او فعاليتونو د مناسبې رسونې څخه چې د پام وړ لګښتونه اعمالوي ، ډاډ حاصل کړي. په ۲۰۱۷ کال کې ، د يوناما ټولټال ۲۴ سلنه بودیجه د امنيتي اړونده لګښتونو لپاره اختصاص شوې وه. د ملګرو ملتونو د سيستم د ادارو ، وجهي صندوقونو او پروګرامونو په شمول ،

اړتيا ليدله كيږي هغه فرصتونه چې موخه يې د همغږۍ زياتول ، د لگښتونو شريکول او د لگښت د بيا رغونې ترسره کول دي ، تشخيص شي . په دې فعاليتونو کې د لا زياتي همغږۍ له لارې د گډو خدمتونو کارول ، د بيلگې په توگه ، د ساتندويه ځواکونو او د سرچينو شريکول شامل دي . د امنيتي روزنې په برخو ، عملياتي مرکز ، د کابل په هوايي ډگر ، د هوايي ترمينل واحد او د هيواد په کچه په راډيو خونو کې لا وار له مخه همغږۍ تر لاسه شوې . د طبي خدمتونو د گډ مرکز تاسيسولو ته بايد د يوه لومړيتوب په سترگه وکتل شي خو د ملگرو ملتونو د ټولو کارکونکو لپاره د يوه متحد او لا عقلاني طبي پاملرنې څخه ډاډ حاصل شي .

۵۹ . يوناما د هوايي شتمنيو د بيا تنظيم او د ملگرو ملتونو د بشر پالنې د چارو د هوايي خدماتو سره د ښه ادغام په شمول د تکثير د مخنيوي ؛ د ملاتړي خدمتونو د اغيزمنتيا ، د طبي او ځمکنۍ ترانسپورت د خدمتونو په شمول ؛ او د ملگرو ملتونو د سيستم د ادارو ، وجهي صندوقونو او پروگرامونو د برابرې شويو خدمتونو لپاره د بهبود شوې لگښت د حصول د سپما يا خوندي کولو په هدف يو شمير اقدامات پيل کړي . د يوناما او د ملگرو ملتونو د سيستم د ادارو ، وجهي صندوقونو او پروگرامونو ترمنځ د همغږۍ لپاره اضافي فرصتونه بايد د مالي او امنيتي لاملونو لپاره وڅيړل شي .

لسم . پايله

۶۰ . ما د هغه فرصت چې د امنيت شورا د غوښتنې لخوا د يوناما د ستراتيجيکې بياکتني لپاره چمتو شوی هرکلي وکړ . د ۱۵ کلونو څخه په زياته موده کې ، هغه هڅې چې موخه يې د يوه باثباته او سوکاله افغانستان جوړول و د نړيوالې ټولنې ستر هدف و ، په دې برخه کې بې سارې هڅې او سرچينې برابرې شوې او په کومه کې چې ملگرو ملتونو مهم رول لوبولی دی . په هرصورت ، اړتيا ده چې د وخت په تيريدو سره دا رول بدلون ومومي ځکه چې شرايطو تکامل کړی . لکه څنگه چې ستراتيجيکه بياکتنه وړانديز کوي ، يو وار بيا د بدلون لپاره وخت را رسيدلی چې ملگري ملتونه په افغانستان کې څنگه کار کوي .

۶۱ . افغانستان يو ځل بيا په ډير نا امن او نازک حالت کې قرار لري . د فوري مصيبتونو وړ هاخوا چې پر افغانانو اعمال شوې ، وسله واله شخړه د هغو هڅو په وړاندې خنډونه جوړوي چې موخه يې د سياسي او اقتصادي پرمختگ د را منځ ته کولو څخه ډاډ دی چې په پای کې به ټيکاو راولي . دا حالت د تل لپاره دوام نه شي کولای ، افغانان يوې داسې راتلونکې ته اړتيا لري چې د هغو لپاره هيلې را منځ ته کړي . د سولې د پروسې پرته ، زموږ د ټولو گډو هڅو دوام او پايداري به چې موخه يې افغانستان ته د ټيکاو او سوکالي راوړل دي ، تر پوښتنې لاندې راشي .

۶۲ . زه سپارښتنه کوم چې د ستراتيجيکې بيا کتنې موندنې لکه څنگه چې د يوناما په موجوده راپور کې ځای شوې د يوناما په راتلونکي ماموريت کې شاملې شي . زه همدارنگه غواړم د عراق لپاره زما د ځانگړي استازي او د عراق لپاره د ملگرو ملتونو د مرستندويه پلاوي مشر بناغلي يان کوبيش څخه د ستراتيجيکې بيا کتنې د پر مخ وړلو او د افغانستان لپاره زما د ځانگړي استازي او د يوناما له مشر ، بناغلي تاداميچي ياماموتو څخه د ماموريت د مشر تابه او همدارنگه په افغانستان کې د ملگرو ملتونو د کارکونکو څخه د هغوي د ملاتړ او په ستراتيجيکه بيا کتنه کې د هغوي د گډون له امله مننه کوم . همداشان غواړم د ټولو هغو شريکبانو ، په ځانگړې توگه د افغان شريکبانو څخه چا چې د بيا کتنې لپاره په سخاوتمندانه ډول د يوناما د نقش په اړه خپل نظريات وړاندې کړل ، مننه وکړم . د ماموريت او ملگرو ملتونو د اړوندو نهادونو د بيا تنظيم او د راتلونکې تمرکز لپاره زما سپارښتنې هغه نظر پام کې نيسي چې د يوناما د مهم نقش په تړاو د يو شمير شريکبانو له خوا څرگند شوی چې موخه يې د نه اجتناب وړ خنډونه سربيره ، د سولې ، ټيکاو او سوکالي په لور د افغانستان د پرمختگ څخه ملاتړ دی . د حکومت او يوناما

ترمنځ د ستراتيژيکو همکاريو پياوړتيا به په راتلونکې کې ، په ځانگړې توگه ، په افغانستان کې د تل پاتې سولې او پرمختگ لپاره د نړيوالې ټولني د ملاتړ د موثره پلي کولو لپاره کلیدي وي.